

UTVALGTE KULTURMINNER SOM HAR PRIORITET I PLANPERIODEN (vedlegg 1);

Kulturminne	Beskrivelse	Tiltak	Samarbeidspartnere
Stavkirken i Haltdalen/Gammelgården	<p>Denne stavkirken representerer selve urmodellen av kirkebygninger her til lands. Treprøver av den originale kirken - som i dag står på Trøndelag folkemuseum - viser at trevirket er hogd ca. 1170. Den er således en av de eldste trebygninger i Midt-Norge, og den nordligste eksisterende stavkirken i landet. Haltdalen Historielag oppga tanken om å tilbakeføre den opprinnelige kirken fra Trøndelag Folkemuseum til Haltdalen. Nå har man i stedet bygget en kopi av den opprinnelige kirken beliggende ved Gammelgården (den gamle prestegården) i Haltdalen. Kirken ble innviet i august 2004. Gammelgården med stavkirken er Holtålen's tusenårssted.</p>	<p>Ivareta stedet/området inklusive bygninger.</p> <p>Formidling av historien.</p>	<p>Styret i stiftelsen Haltdalen stavkirke og Gammelgården og eksterne organisasjoner.</p>
Kongevegen i Drøyliene	<p>Den gamle kongevegen ved Drøyliene startet opprinnelig ved Eidet bru, men forsvant under fv 30. Vegen starter nå ved eiendommen Klingenberg. Den ender ved eiendommen Drøyli i Haltdalen. Vegen var en del av Østerdalske hovedveg. I dette området var terrenget så vanskelig, at man la kjørevegen i samme trasé som den tidligere kløvvegen, høyt oppe i lia over Gaula. Vegen ble brukt til frakt av kobber og varer til og fra Røros. Den nærliggende smeltehytten ved Gaula (Eidet) kunne imidlertid ikke benytte vegen før Røros kobberverk 1849 ga et bidrag til en omlegging. Vegen ble deretter lagt om i årene 1851-53, da Eidet bru sto klar. Vegen over Drøyliene ble endelig nedlagt 1856.</p>	<p>Skjøtsel.</p> <p>Skilting og merking.</p>	<p>Grunneiere og organisasjoner.</p>
Kvernhuset på Moen	<p>Kvernhuset på Moen gård er fra 1800-tallet. Haltdalen historielag har restaurert kverna slik at det igjen kan males korn her. Kverning var sluttprosessen i arbeidet med kornet. Etter høstinga skulle det treskes ved å slå på kornet med en lang stav med en treklump i enden. Så ble kornet silt og til slutt tørket. Først da var det klart for kverna.</p>	<p>Ivareta anlegget.</p>	<p>Eier og ved behov fra organisasjoner.</p>

	Husa på Moen gård er plassert på en måte som er typisk for Trøndelag. Først hovedhusa i en klynge og de andre husa spredt rundt omkring.		
Stormuren	Rørosbanen er en av de aller første jernbanestrekningene i Norge. Fremdeles har den spor etter den gamle smalsporede traseen. Et Halifax bombefly fra England droppet fire mann i fallskjerm over Holdsjøhøgda natta til 11. oktober 1943. Disse hadde blant annet i oppdrag å gjennomføre sabotasjeoppdrag mot Rørosbanen for å hindre tyske troppetransporter via jernbanen. Den 10. desember 1944 skjedde den første aksjonen mot Rørosbanen. Da ble Stormuren sprengt. I ei brakke ved Stormuren er det satt opp ei fotoutstilling som omhandler denne aksjonen. 20 minutters bratt gange fra p-plass nord for Svølgjatunnellen.	I vareta objektet og området. Skjøtsel. Skilting og merking.	Grunneier, Bane Nor og organisasjoner
Eidet bru	Steinbrua ble oppført i 1853 som en del av hovedvegen Trondheim-Røros. Brua er oppført av natur- og bruddstein i tørrmur. Den er 77 meter lang og har en største høyde på 10,65 meter. Brua er i god stand og er innlemmet i Vegvesenets bevaringsplan for spesielle bruer. Arbeidsformann ved arbeidet var Trond Lundamo (f. 1821), den legendariske "Stor-Tron". Han skulle ha kjempekrefter, og skal personlig ha båret den tyngste steinen ut på brua. Ved rasteplassen finnes en opplysningsplakat, mens det på nordsiden av rekkverket er festet et hvitmalt støpjernsskilt med svartmalte bokstaver. Inskripsjonen lyder Eidets Broe 1853. Eidet bru regnes som fylkets fineste steinbru.	Ivareta brua. Skjøtsel. Skilting og merking.	Trøndelag fylkeskommune og organisasjoner
Dragås/Eidet smeltehytter	Da Røros kobberverk fikk hugstrettigheter i Dragåsen i Gauldalen, ble det besluttet å ta opp igjen hyttedrift i Holtålen (etter Tamlaget hytte 1659-1692). Dragås hytte sto ferdig i 1727 og ble lagt ved Storfossen (Hyttfossen). Eidet smeltehytte, 1834 - 1887, var en videreføring av Dragås smeltehytte. Eidet smeltehytte sto for en vesentlig del av produksjonen innen Røros Kobberverks	Arbeide for å få oppgradere Eidet/Dragås smeltehytter og områdene rundt som verdensarv. Skjøtsel - formidling. Skilting og merking.	Tilstøtende grunneiere og organisasjoner

	<p>cirkumferens. Smeltehytta ble nedlagt på grunn av rasjonalisering og ny teknologi. Restene av de store smelteovnene ved Eidet smeltehytte regnes som de best bevarte i sitt slag i Nord-Europa.</p>	<p>Oppgradering av området i et reiselivsperspektiv.</p>	
<p>Muggruva</p>	<p>Fra 1760 var det dårlige tider for Røros Kobberverk. 350 mann ble sendt ut på malmløting. Det ble satt opp en belønning på mellom 10 og 100 riksdaler for funn som var drivverdige. En av de ivrigste malmløtere var Elling Rønningen fra Ålen. I 1774 anmeldte han for verket et nytt større funn, Muggskurfet - som senere ble til Muggruven. En annen mann, Per Borren, påsto å ha funnet denne malmbeforekomsten før Elling. Begge ble imidlertid kreditert funnet og fikk som belønning arvelig verksarbeid, en vanlig belønning for funn på den tiden. Muggruva var i drift fra 1770 til 1919. Malmen ved gruva var meget rik og gruva er den tredje største gruva i Røros Kobberverks historie. I perioder var det også den mest lønnsomme av gruvene under verket. 45 minutters gange fra P-plassen på Rugldalen. Til dels bratt.</p>	<p>Ivareta objekter og området.</p> <p>Skjøtsel - formidling.</p> <p>Skilting og merking.</p>	<p>Grunneier og organisasjoner</p>
<p>Jernvinneanlegget på Finnsådalen</p>	<p>Jernvinneanlegget på Finnsådalen ligger ca 100 meter sør for Vårhusvolla. På en terrasse mot Finnsåa og bare ca. 20 meter øst for Båttjønndalsvegen. Det finnes 4 ovner i anlegget, hvorav en er utgravd. Det er også slagghvarp og to hustuffer. Det er foretatt to dateringer som knytter anlegget til romertiden. Det finnes også spor etter tre andre anlegg i nærheten, delvis fra jernalder og delvis fra middelalder. I dag kjenner man til 31 jernframstillingsanlegg i Holtålen. Av disse skal 12 være fra romertid (K.f. - 400 e.K.f.), mens 19 er fra Vikingtid/middelalder (800 - 1300 e.K.f.).</p>	<p>Ivareta objektet.</p> <p>Skjøtsel.</p> <p>Skilting og merking.</p>	<p>Grunneier og organisasjoner</p>

<p>Gravrøysa på Langlandet</p>	<p>Gravhaugen ligger på en lav, naturlig forhøyning i terrenget. Dette er en rundhaug, bygd av grus og sandjord med avrundet profil. Den er godt synlig i terrenget med klart markert fotgrøft, som enkelte steder er oppfylt med stor stein og avfall. Større grop i midtpartiet. Den er naturlig bevokst med gress og kratt. Gravhaugen er del av et gravfelt fra jernalderen. Resten av gravfeltet er fjernet ved dyrkingsarbeid.</p>	<p>Ivareta objektet. Skjøtsel. Skilting og merking.</p>	<p>Grunneier og organisasjoner</p>
<p>Engan skanse</p>	<p>Engan skanse ble trolig anlagt i 1678 under den skånske krigen mellom Sverige og Danmark-Norge. Skansen fikk sin ilddåp i august 1679. Den 28. juli rykket svenskene, under general Planting, fram mot Røros med 12 kompanier ryttere og 20 kompanier fotsoldater. Etter å ha satt Røros i flammer, satte Planting kursen mot Trondheim. Ved Engan skanse sto oberst Schultz stasjonert med en styrke på 1200 mann, fotfolk, ryttere og bondsoldater, samt 6 små feltkanoner. Det ble et kraftig slag som varte i flere timer. Da måtte Planting trekke seg tilbake. Antall sårede og falne på svensk side er ukjent, men hos nordmennene ble kun et par mann såret. På grunn av det store antall soldater på både svensk og norsk side, blir slaget ved Engan skanse regnet som det største slaget som har utspilt seg på trøndersk jord.</p>	<p>Ivareta objektet. Skjøtsel. Skilting og merking.</p>	<p>Grunneier og organisasjoner</p>
<p>Kraftverket på Reitan</p>	<p>Gaula kraftverk ble bygd 1923 som energikilde for Killingdal gruver, og erstattet i sin tid et kraftverk fra 1905 som lå lenger oppe i elva. Installert effekt i det nye kraftverket var 515 kW, og midlere årsproduksjon var rundt 3 GWh. Gauldal Energi overtok kraftverket 1987 etter at gruvedriften hadde blitt nedlagt året før. Etter at det hadde blitt stengt for oppgradering i 2008, ble et nytt kraftverk tatt i bruk april</p>	<p>Ivareta objektet. Skjøtsel. Skilting og merking.</p>	<p>Grunneier og organisasjoner</p>

	<p>2009. Den gamle kraftverkbygningen er imidlertid fremdeles intakt med turbin og maskineri fra 1923. Også en del av den gamle rørgata er bevart.</p>		
Dyregravene	<p>Utmarksressursene har til alle tider vært viktig for folk i Holtålen. Store områder var rike på fisk og vilt og det finnes mange spor etter jegere, spredt over hele kommunen. Flere steder kan vi finne bogasteller (skytestilling for pil og bue), rester etter kjøttlager og ikke minst dyregraver. Dyregravene forekommer gjerne i store antall der det var naturlig for viltet, særlig reinen, å ferdes. Vi kan finne mange gode eksempler på fangstgroper i kommunen, denne ligger på østsiden av Killingtjønnna.</p>	<p>Ivareta objektene. Skjøtsel. Skilting og merking.</p>	<p>Grunneier og organisasjoner</p>
Offerplassen på Tjønnvollåsen	<p>Området rundt Riasten og Tjønnvolltjønnna har flere samiske kulturminner. Offerplassen ved Tjønnvollåsen er et av disse. Mange av de samiske kulturminnene er lite iøynefallende, mens andre, som gammetufter, fangstanlegg, offerringer og labyrinter er lettere å få øye på. Offerstedene har vært knyttet til fortidens religionsutøvelse, til tradisjonell ressursutnyttelse, og til hverdagslivet så vel som til mytiske hendelser. Offerstedet på Tjønnvollåsen består av fire steinheller stående på kant i et rektangel ca. 0,4x0,2 meter og ca. 0,2 meter dyp. Steinhelle i bunnen. Steinheller liggende rundt på alle sider. Et areal som utgjør ca. 1,5x1,5 meter. 15 minutters lett gange fra veikryss. Ca. 200 m fra veisving mot sørvest. På toppen av andre haugen.</p>	<p>Ivareta objektet. Skjøtsel. Skilting og merking.</p>	<p>Grunneier og organisasjoner</p>